

Sygn. akt III AUa 1173/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Barbara Mazur
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 marca 2016 r.,
sygn. akt IV U 54/16

oddala apelację.

SSA Barbara Mazur SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 1173/16

UZASADNIENIE

Decyzją Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 13 października 2015 r. odmówiono A. S. prawa do emerytury.

Ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, że w okresie od 1 września 1970 r. do 30 kwietnia 1990 r. pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. i wykonywał wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę spawacza, tj. pracę w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, wskazując następujące motywy rozstrzygnięcia:

A. S. urodził się (...)

W okresie od 1 września 1970 r. do 30 marca 1990 r. A. S. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. (w okresie od 11 sierpnia 1986 r. do 28 sierpnia 1987 r. korzystał z urlopu bezpłatnego, podczas którego wyjechał na roboty eksportowe do NRD). Początkowo, tj. od 1 września 1970 r., przez trzy lata, odbywał naukę zawodu w specjalności monter rurociągów przemysłowych w szkole przyzakładowej (w I i II klasie w ramach planu zajęć były trzy dni teorii i trzy dni praktyki, a w III klasie dwa dni teorii, a trzy dni zajęć praktycznych). Po ukończeniu nauki w (...) Szkole Zawodowej dla (...) A. S. pracował jako monter, blacharz (także po powrocie z odbycia zasadniczej służby wojskowej), monter-spawacz, pomocnik operatora, pomocnik maszynisty koparki, blacharz-spawacz i spawacz. A. S. uprawnienia spawalnicze podstawowe elektryczne nabył 12 lutego 1974 r., a uprawnienia spawalnicze podstawowe gazowe nabył 14 czerwca 1974 r. Jako spawacz A. S. pracował w kilkuosobowej brygadzie, wykonywał prace spawalnicze przy rurociągach znajdujących się w kilkumetrowych wykopach oraz inne prace przygotowawcze, izolacyjne i montażowe, a także pomagał innym członkom brygady.

W okresie od 2 maja 1990 r. do 17 marca 1997 r. A. S. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Wówczas w okresie od 2 maja 1990 r. do 7 kwietnia 1993 r. i od 1 maja 1993 r. do 30 czerwca 1994 r. wykonywał prace wodno-kanalizacyjne na stanowisku montera instalacji sanitarnych i przemysłowych, a w okresie od 1 lipca 1994 r. do 17 marca 1997 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wodno-kanalizacyjne oraz przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym na stanowisku montera-spawacza. Prace te nie były wykonywane w wykopach, ale w późniejszych halach produkcyjnych na etapie ich budowy oraz na estakadach.

W dniu 28 września 2015 r. A. S. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury.

Wnioskodawca, nie jest członkiem OFE, na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się okresami składkowymi i nieskładkowymi w łącznym wymiarze 28 lat i 3 miesięcy.

W toku postępowania zarówno administracyjnego, jak i przed Sądem I instancji, wnioskodawca konsekwentnie wywodził, iż przepracował wymagane art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego osób wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, 15 lat w warunkach szczególnych będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B., czego dowodzą przedłożone dokumenty oraz zeznania świadków J. P. i J. L. oraz będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w W., czego dowodzą przedłożone dokumenty oraz jego zeznania.

Dokonując oceny zakresu czynności wnioskodawcy wykonywanych w ramach stosunku pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. (ten okres jest najważniejszy, albowiem podważenie go uniemożliwi spełnienie przez wnioskodawcę warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych do dnia 31 grudnia 1998 r.) Sąd miał na uwadze, że wnioskodawca legitymuje się tylko świadectwem pracy z 30 kwietnia 1990 r. na którym brak jest wzmianki o pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu, nie było możliwym oparcie jednoznacznych ustaleń faktycznych co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w okresie od 1 września 1970 r. do 30 marca 1990 r. wyłącznie na podstawie oznaczenia zajmowanego stanowiska wskazanego w treści wskazanego wyżej świadectwa pracy, które określa jedynie ostatnie zajmowane przez niego stanowisko bez powołania daty początkowej jego piastowania. W ocenie Sądu również zeznania słuchanych w sprawie świadków J. P. i J. L. oraz samego wnioskodawcy nie pozwalają uznać spornej okoliczności za należycie udowodnioną. Treść powołanych zeznań potwierdza co prawda fakt świadczenia przez wnioskodawcę w omawianym zakładzie pracy w charakterze m.in. spawacza, jednakże nie dowodzi okoliczności, by zadania związane z owym stanowiskiem były świadczone przez odwołującego stale i pełnym wymiarze czasu pracy. Wręcz przeciwnie, nawet sam wnioskodawca przyznał, że w spornym okresie pracował

także, jako monter i blacharz, a jako spawacz świadczył pracę w kilkuosobowej brygadzie i wykonywał wówczas prace spawalnicze przy rurociągach znajdujących się w kilkumetrowych wykopach oraz inne prace przygotowawcze, izolacyjne, montażowe, a także pomagał innym członkom brygady. Potwierdzili to także świadkowie J. P. i J. L.. Nie było także możliwym ustalenie stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywania przez wnioskodawcę prac przy spawaniu w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy. Wynika z nich bowiem, że A. S. nie pracował w w/w zakładzie tylko jako spawacz, ale nadto początkowo, tj. od 1 września.1970 r., przez trzy lata, odbywał naukę zawodu w specjalności monter rurociągów przemysłowych w szkole przyzakładowej, a następnie pracował, jako monter, blacharz (także po powrocie z odbycia zasadniczej służbie wojskowej), monter-spawacz, pomocnik operatora, pomocnik maszynisty koparki, blacharz-spawacz. Powyższego dowodzi cały szereg dokumentów, również wystawianych przez wnioskodawcę (np. wnioski urlopowe).

Sąd zaznaczył, że w okresie początkowym, tj. od 1 września 1970 r., przez trzy lata, A. S. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. w charakterze ucznia. Wówczas odbywał naukę zawodu w specjalności monter rurociągów przemysłowych w szkole przyzakładowej (w I i II klasie w ramach planu zajęć były trzy dni teorii i trzy dni praktyki, a w III klasie dwa dni teorii, a trzy dni zajęć praktycznych). A zatem już z tego względu nie wykonywał w tym okresie jakichkolwiek prac w pełnym wymiarze czasu pracy, co w świetle unormowań rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze uniemożliwia zakwalifikowanie przedmiotowego okresu, jako pracy w warunkach szczególnych.

Nadto, jak już zaznaczono, nie można uznać przy ustalaniu uprawnień do emerytury w obniżonym wieku okresu pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. po ukończeniu nauki w (...) Szkole Zawodowej dla (...), jako pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, albowiem w przedmiotowym okresie wnioskodawca pracował także na stanowiskach montera, blacharza (także po odbyciu zasadniczej służbie wojskowej), montera-spawacza, pomocnika operatora, pomocnika maszynisty koparki, blacharza-spawacza, wykonując również inne prace - nie odpowiadające ściśle rodzajowi prac określonym treścią wykazu A, działu XIV, poz. 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. pracom przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodnorodowym. Wówczas bowiem A. S., co sam przyznał, pracował w kilkuosobowej brygadzie, wykonywał nie tylko prace spawalnicze przy rurociągach (znajdujących się nie tylko w wykopach) ale również inne prace przygotowawcze, izolacyjne, montażowe oraz pomagał innym członkom brygady. Zatem sam fakt, iż w ramach swoich obowiązków pracowniczych A. S. istotnie wykonywał prace spawalnicze, nie zmienia dokonanej przez Sąd oceny, albowiem pozostałe wykonywane wówczas przez niego czynności nie były dodatkowymi, ściśle związanymi z zajmowanym przez wnioskodawcę stanowiskiem spawacza i nie stanowiły jego integralnej części, lecz zakres jego odrębnie ukonstytuowanych obowiązków pracowniczych, wykraczających poza prace bezpośrednio przygotowujące do czynności spawalniczych.

Bez jakiegokolwiek znaczenia pozostaje przy tym kwestia wystawienia przez pracodawcę innym pracownikom świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych albowiem dokument taki również podlega weryfikacji w toku postępowania sądowego. Podkreślić przy tym należy, iż przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, iż w sytuacjach w nich określonych muszą być stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 2006 roku, I UK 138/06).

Na marginesie Sąd wskazał, że jak przyznał sam wnioskodawca, nigdy nie pracował w Przedsiębiorstwie (...) w W. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy robotach wodnokanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach (wykaz A, dział V, poz. 1 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.). W okresie zatrudnienia w w/w zakładzie jego praca wodno-kanalizacyjna na stanowisku montera instalacji sanitarnych i przemysłowych, a także przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym na stanowisku montera-spawacza nie była wykonywana w wykopach, ale w późniejszych halach produkcyjnych na etapie ich budowy oraz na estakadach. Rodzaj

pracy powierzonej wnioskodawcy przez pracodawcę nie był zatem pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy „przy robotach wodnokanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach” ani też wyłącznie pracą przy „spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowo wodorowym”.

W ocenie Sądu uznać zatem należało, że wnioskodawca nie wykazał, iż w ramach swojego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. i w Przedsiębiorstwie (...) w W. przez co najmniej 15 lat pracował w szczególnych warunkach, tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach wskazanych w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Przedstawiona wyżej argumentacja prowadzi do wniosku, że A. S. nie wykazał spełnienia wszystkich niezbędnych warunków do przyznania mu tzw. emerytury w obniżonym wieku, o której mowa w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w zw. z § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze - wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze obniżającego wiek emerytalny.

Mając na uwadze powyższe rozważania, uznając decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trafną, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł, jak w sentencji.

Nie uwzględniono przy tym żądania wnioskodawcy o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, kierując się zasadą kosztów celowych i odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 kpc § 1 kpc. Z uwagi na oddalenie odwołania wnioskodawcy to tę stronę procesową należy bowiem uznać za przegrrywającą sprawę.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, a w szczególności § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w zw. z pkt. 12 działu XIV załącznika A i pkt 1 działu V załącznika A do powyższego rozporządzenia poprzez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na błędnej wykładni pojęcia pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, jak również pojęcia prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym;

2. błędne ustalenie okoliczności faktycznych, pozostające w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym:

- polegającym na błędnym ustaleniu, że ubezpieczony nie wykonywał prac w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy i stale podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. i w Przedsiębiorstwie (...) w W., podczas gdy zgromadzone w sprawie dowody jednoznacznie wskazują, że w trakcie zatrudnienia w okresach wskazanych w odwołaniu wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu;

- poprzez błędne ustalenie, że ubezpieczony wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. inne prace niż prace spawalnicze, w sytuacji, gdy wszystkie czynności podejmowane przez niego miały bezpośredni związek z przebiegiem procesu spawania, jak również prowadziły do osiągnięcia efektu finalnego spawania;

- poprzez błędne ustalenie, że ubezpieczony wykonywał w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W. inne prace niż roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach w sytuacji, gdy

wszystkie czynności podejmowane przez niego miały związek z przebiegiem robót wodnokanalizacyjnych, jak również prowadziły do takiego efektu finalnego;

3. naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na rozstrzygnięcie, a w szczególności:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nielogiczną i niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę dowodów, co prowadzi do dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów przez Sąd I instancji, a w szczególności poprzez bezzasadną odmowę dania wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy oraz świadka P. i świadka L., mimo, że zeznania te były spójne, logiczne, wzajemnie się uzupełniały i korespondowały ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami, wskazywały przebieg pracy ubezpieczonego w sposób wiarygodny, jak również niezasadne uznanie za nieistotną okoliczności, że pracownicy wykonujący te same czynności, co ubezpieczony otrzymali świadectwa pracy w warunkach szczególnych, zwłaszcza w sytuacji, gdy organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na odmienny charakter zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B.,

- naruszenie art. 229 k.p.c. poprzez niezasadną ocenę przez Sąd okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w W., w sytuacji gdy wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w tym zakładzie pracy, zostało przyznane w toku postępowania przez organ rentowy, co powoduje, że fakty dotyczące tego okresu zatrudnienia nie wymagały dowodzenia, a przyznanie nie może budzić wątpliwości, gdy pozwany profesjonalnie występuje w tego typu postępowaniach, a nadto minio odrębności postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych żaden przepis kpc nie wyłącza zastosowania art. 229 kpc do tego rodzaju postępowań.

Nadto ubezpieczony wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: M. D. oraz J. M. na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Swoje stanowisko wnioskodawca obszernie i szczegółowo uzasadnił wskazując stosowne argumenty na jego poparcie.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy A. S. spełnia kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 887), w szczególności przesłankę 15 - letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając, jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPIUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Przechodząc do analizy zarzutów apelacyjnych, wskazać w pierwszej kolejności należy, że zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn (§ 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany), tj. w wieku 60 lat (dla mężczyzn) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o

którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn). Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (na mocy art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. Nr 637) od 1 stycznia 2013 r. nadano nowe brzmienie art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej, rugując z jego treści zapis o konieczności rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem).

Stosownie do treści art. 32 ust. 2 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się - jak stanowi ust. 4 art. 32 cyt. ustawy - na podstawie przepisów dotychczasowych. Sąd Najwyższy w uchwale w składzie 7 sędziów z dnia 13 lutego 2002 r., (III ZP 30/01, OSNP 2002 nr 10, poz. 243) wskazał, jako nadal stosowane „przepisy dotychczasowe” przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 września 2012 r., III AUa 144/12, LEX nr 1223237). Zgodnie z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pracownik, który wykonywał wymienione w wykazie A prace w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli łącznie osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl zaś § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu - są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Głównym motywem przyświecającym ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS było założenie, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, dlatego też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Pamiętać należy, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 24 i 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i określonego w nim wieku emerytalnego, tak więc przepisy regulujące to prawo należy interpretować w sposób gwarantujący zachowanie celu to odstępstwo uzasadniającego.

O uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2010 r., II UK 140/10, LEX nr 786382; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09, LEX nr 577817). Szczególne znaczenie – w kontekście powyższego – należy przypisać przesłance wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Mając na uwadze zaprezentowane rozważania prawne wskazać należy, że uprawnionym było uznanie przez Sąd Okręgowy, iż zatrudnienie wnioskodawcy zarówno w okresie od 1 września 1970 r. do 30 marca 1990 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. na stanowisku montera, blacharza, montera-spawacza, pomocnika operatora, pomocnika maszynisty koparki, blacharza-spawacza i spawacza, jak i w okresie od 2 maja 1990 r. do 17 marca 1997 r. w Przedsiębiorstwie (...) w W. na stanowisku montera instalacji sanitarnych i przemysłowych, spawacza nie może zostać uznane za zatrudnienie w warunkach szczególnych albowiem A. S. w żadnym ze wskazanych okresów nie wykonywał zatrudnienia, o którym mowa w dziale XIV, poz. 12 oraz w dziale V, poz. 1 wykazu A stanowiącego

załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) **stale**.

Sąd Okręgowy analizując przedmiotową sprawę prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe dopuszczając dowód zarówno z zeznań świadków J. P. i J. L., wyjaśnień wnioskodawcy jak i zgromadzonej dokumentacji na okoliczność ustalenia, czy ubezpieczony istotnie wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat. W jego wyniku dokonał trafnej oceny stwierdzając, że A. S. nie spełnił przesłanek do nabycia wcześniejszej emerytury, albowiem praca, którą wykonywał w spornym okresie nie może zostać uznana za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych.

Zajmując stanowisko w przedmiocie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od 1 września 1970 r. do 30 marca 1990 r., podkreślić w pierwszej kolejności należy, iż Sąd Okręgowy trafnie zważył, że wnioskodawca w początkowym okresie pracy, tj. od 1 września 1970 r. przez okres trzech lat odbywał w rzezonym przedsiębiorstwie naukę w zawodzie monter rurociągów przemysłowych. W trakcie nauki zawodu wnioskodawca odbywał zarówno zajęcia praktyczne, jak i teoretyczne, przy czym w pierwszym i drugim roku edukacji zajęcia teoretyczne odbywały się trzy razy w tygodniu, zaś w trzeciej klasie szkoły zawodowej – wnioskodawca uczestniczył przez dwa dni w zajęciach teoretycznych, zaś w pozostałym czasie odbywał zajęcia praktyczne. Zgodnie z ugruntowanym w tej mierze poglądem judykatury - okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 r., I UK 130/12, LEX nr 1265553; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 maja 2013 r., III AUa 280/13, ELX nr 1314810). W uzasadnieniu orzeczenia z dnia 22 sierpnia 2012 r. Sąd Najwyższy wskazał, iż stałe wykonywanie pracy w warunkach szczególnych jest rozumiane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jako wypełnianie pełnego wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku pracą wykonywaną w tzw. „szczególnych warunkach”, z pominięciem innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. np. wyrok z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Wyjątek mogą tu stanowić krótkotrwałe, konieczne szkolenia pracownika, zwłaszcza wstępne (wyrok z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75). Wymaganie wykonywania pracy w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy należy odnosić do pracowników, których czas pracy nie jest w żaden sposób umniejszony ze względu na ich cechy osobiste, lecz czas wymagany dla danego stanowiska, choćby skrócony, lecz tylko ze względu na szczególne warunki i zagrożenia wynikające ze świadczenia pracy na tym stanowisku. Na stanowisku pracy ucznia nauki zawodu przewidziana była norma czasu wnioskodawcy w obowiązujecego w spornym okresie (do czasu wejścia w życie Kodeksu pracy) art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu przez zajęcia teoretyczne w warunkach szkolnych. Czas pracy na stanowisku pracy, ze względu na ochronę pracownika młodocianego, nie mógł przekroczyć 6 godzin dziennie i 36 godzin tygodniowo. Do czasu pracy młodocianych wliczało się czas doksztalcania bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. Gdyby więc nawet uznać, że przewidziana w obowiązujących przepisach - ze względu na charakter zatrudnienia lub związane z nim warunki - norma czasu pracy w rozmiarze odbiegającym od powszechnie obowiązującego, stanowiła pełny wymiar czasu pracy, to nie można pominąć koniunktywnego wymagania wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla stanowiska, na którym takie warunki występowały (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 294, z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/10, niepublikowany oraz z dnia 23 stycznia 2012 r., II UK 96/11, niepublikowany). Praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana była zawsze w rozmiarze mniejszym, niż obowiązujący na danym stanowisku,

mimo że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy (art. 13 ust. 2 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy). A skoro tak, to nieuprawnionym jest zaliczenie ubezpieczonemu okresu od 1 września 1970 r. do czerwca 1973 r. do zatrudnienia tzw. „szczególnego”.

Nie było również możliwym zaliczenie ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresu po odbyciu nauki zawodu, albowiem – wbrew twierdzeniom wnioskodawcy – zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że we wskazanym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony na stanowisku spawacza. Faktem jest - co wynika z przedłożonego przez skarżącego świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 1990 r. - że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku spawacza, niemniej jednak – jak trafnie zaznaczył Sąd I instancji – w świadectwie zostało wskazane ostatnie stanowisko, na którym zatrudniony był wnioskodawca, podczas, gdy z jego akt osobowych wynika, że w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. pracował również, jako: blacharz – m.in. umowa o pracę z dnia 8 listopada 1975 r. oraz z dnia 1 grudzień 1977 r.; monter – m.in. opinia z dnia 31 sierpnia 1983 r.; monter – spawacz – m.in. opinia z dnia 18 września 1984 r.; spawacz – m.in. pismo z dnia 26 sierpnia 1987 r., co oznacza, że nie wykonywał on pracy na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Brak stałości zatrudnienia na wskazanym wyżej stanowisku potwierdzili również słuchani w sprawie świadkowie oraz sam wnioskodawca wyjaśniając, że pracował w kilkusobowej brygadzie i do jego obowiązków należało wykonywanie nie tylko prac spawalniczych przy rurociągach w wykopach, ale również wszelkie prace przygotowawcze, montażowe oraz izolacyjne związane z ich instalowaniem. Oczywiście poza wszelkim sporem pozostaje to, że ubezpieczony wykonywał prace spawalnicze, albowiem nie dość, że legitymował się stosownymi uprawnieniami w tym kierunku – 12 lutego 1974 r. (uprawnienia spawacza elektrycznego), 14 czerwiec 1974 r. (uprawnienia spawacza gazowego) – to dodatkowo fakt ten znalazł odzwierciedlenie w treści zeznań świadków oraz oryginalnych aktach osobowych wnioskodawcy ze spornego okresu zatrudnienia, jednakże samo stwierdzenie, że wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie uprawnia do wyprowadzenia wniosku, że okres ten należy zaliczyć ubezpieczonemu do stażu szczególnego. Jak wykazało bowiem przeprowadzone postępowanie dowodowe wnioskodawca nie wykonywał pracy na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony podkreślał wprawdzie w wywiedzionej apelacji, że w omawianym okresie zatrudnienia wykonywał szereg czynności związanych z „szeroko pojętym przygotowaniem materiałów do spawania”, które to czynności również - w jego ocenie - winny zostać uznane za prace, o których mowa w powołanym wyżej wykazie, niemniej jednak – w świetle poglądu Sądu Najwyższego zaprezentowanego m.in. w wyroku z dnia 8 czerwca 2011 r. (I UK 393/10, LEX nr 950426) – stanowisko to uznać należy za nieuprawnione. Biorąc pod uwagę przywołane zasady kwalifikowania danej pracy, jako pracy w szczególnych warunkach, nie sposób zgodzić się ze skarżącym, że „szeroko pojęte przygotowanie materiałów do spawania”, co oznacza w okolicznościach przedmiotowej sprawy prace monterskie, czy izolacyjne, może być uznane za pracę „przy spawaniu”, jeśli w toku tych czynności przygotowawczych nie były wykonywane prace spawalnicze. To praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodnorodowym uznana została za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a nie jakkolwiek inna praca składająca się (obok pracy spawalniczej) na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego. Jeszcze raz podkreślić należy, że praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki, a więc taką pracę pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Tylko zatem wykonywanie pracy spawalniczej (przy spawaniu) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy uprawniałoby ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czego w sprawie nie ustalono.

W konsekwencji, o ile podzielić należy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 stycznia 2008 r. I UK 192/07 (OSNP 2009 nr 5-6, poz. 79), że określenie „prace przy spawaniu”, zawarte w pkt 12, Działu XIV wykazu A rozporządzenia z 1983 r., obejmuje prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, to nie ma podstaw, aby uznać, że w pojęciu tym zawierają się wszystkie prace, także niezwiązane z przebiegiem spawania,

wykonywane na innych stanowiskach pracy, które stanowią „pewien ciąg technologiczny umożliwiający osiągnięcie efektu finalnego”. Inaczej rzecz ujmując, za prace „przy spawaniu” mogą być uznane prace wykonywane przez osoby zatrudnione nie tylko na stanowisku spawacza, pod warunkiem jednakże, że uczestniczą one w procesie spawania. Nie tyle zatem chodzi o nazwę stanowiska co o charakter wykonywanych czynności. Właśnie takie stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej wyroku I UK 192/07, stwierdzając, że użycie określenia „przy spawaniu” zamiast terminu „spawacz” pozwala objąć nim także prace wykonywane w przebiegu procesu spawania przez pracowników niebędących spawaczami. W żadnym razie natomiast z przedstawionego stanowiska nie wynika, że „proces spawania” to „pewien ciąg technologiczny umożliwiający osiągnięcie efektu finalnego”, do którego należą też czynności niezwiązane z czynnościami spawania wykonywane na innych stanowiskach.

Tak dokonanej oceny nie zmienia również fakt, że wnioskodawca pracując w brygadzie, w której wykonywane były również prace spawalnicze, narażony był – nawet, jeśli aktualnie nie wykonywał żadnych prac spawalniczych, pozostając jedynie w „gotowości” do świadczenia pracy - na oddziaływanie szkodliwych czynników na jego zdrowie, albowiem – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 marca 2014 r. (III UK 74/13, LEX nr 1620565) -bezpośrednie sąsiedztwo stanowisk spawalniczych nie mieści się w określeniu „prace przy spawaniu” (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r. I UK 192/2007 OSNP 2009/5-6 poz. 79). Określenie „prace przy spawaniu” obejmuje prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, nie zaś czynności innego pracownika znajdującego się w bezpośredniej bliskości. Kwestia wykładni przepisu o pracy przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym gazowym i atomowo-wodorowym z działu XIV poz. 12, wykaz A do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., ma swoje orzecznictwo, które – wbrew twierdzeniom ubezpieczonego podniesionym w apelacji - nie jest tak liberalne w wykładni, jak odczytuje je skarżący. „Powiedziano wszak, że wykonywanie pracy przez pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie mieści się w określeniu „pracy przy spawaniu” wymienionym w załączniku do rozporządzenia z 1983 r. i nie uprawnia do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 ustawy emerytalnej (odpowiednio także z art. 184) - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r. I UK 192/2007 OSNP 2009/5-9 poz. 79. Taki kierunek wykładni, czyli, że określenie „prace przy spawaniu” obejmuje wyłącznie prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, a więc czynności związane ze spawaniem potwierdza dalsze orzecznictwo: w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/2010 LexPolonica nr 3875735 i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2011 r. II UK 106/2011 LexPolonica nr 4365052. Oczywiście nie chodzi tylko o samo spawanie, wykonywane stale i w pełnym wymiarze, czyli zgodnie z reżimem z § 2 rozporządzenia z 1983 r., gdyż uznaje się, że pojęcie pracy przy spawaniu może dotyczyć też innych czynności, jednak tylko tych, które funkcjonalnie (przedmiotowo) łączą się z pracą przy spawaniu - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 r. II UK 103/2011 LexPolonica nr 3887550.” Jeśli zatem wnioskodawca poza pracą związaną bezpośrednio ze spawaniem wykonywał również szereg innych czynności, które nie pozostawały w związku ze wskazanym procesem technologicznym, to tym samym uznać należało, że nie jest możliwym zaliczenie jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. do stażu szczególnego. Znamienne jest również to, że pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach, co czyni uprawnionym wniosek, że w jego ocenie brak było podstaw do wystawienia takiego dokumentu.

Mając na uwadze poczynione ustalenia, Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż – wbrew twierdzeniom ubezpieczonego – okres jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. nie może zostać uznany za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a tym samym nie zwiększa on okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia A. S. do emerytury w wieku obniżonym.

Nie inaczej należało ocenić zatrudnienie wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w W. na stanowisku montera instalacji sanitarnych i przemysłowych, spawacza i montera – spawacza w okresie od 2 maja 1990 r. do 17 marca 1997 r., albowiem choć bezsprzecznie był on zatrudniony na stanowiskach, o którym mowa w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., tj. na stanowisku spawacza – dział XIV, poz.12 oraz na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnych – dział V, poz. 1, gdzie wykonywał prace w warunkach szczególnych, to jednak wykonywał również szereg innych czynności pozbawionych przedmiotowego charakteru, co prowadzi do ustalenia, że we wskazanym okresie nie był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na

stanowisku wymienionym w powołanym wyżej rozporządzeniu, a tym samym nieuprawnionym byłoby przyjęcie, że niniejszą pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Mało tego dokonując analizy zatrudnienia wnioskodawcy we wskazanym wyżej zakładzie pracy na stanowisku monter wodno – kanalizacyjnego przy budowie rurociągów, podkreślić należało, że nie wszystkie, wykonywane przez ubezpieczonego prace związane z budową rurociągów były wykonywane w głębokich wykopach, co jest – wbrew twierdzeniom skarżącego – niezbędnym warunkiem dla uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych. Jak podnosił bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 stycznia 2012 r. (II UK 103/11, LEX nr 1130388), aby roboty wodnokanalizacyjne zostały zaliczone do prac wykonywanych w warunkach szczególnych, muszą być realizowane w głębokich wykopach w rozumieniu działu V, poz. 1, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia, jako że określenie miejsca wykonywania tych robót i zarazem miejsca pracy „w głębokich wykopach” pozostaje w koniunkcji – „Roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach”, czyli odnosi się do budowy rurociągów i robót wodnokanalizacyjnych jednocześnie. Nie chodzi też tylko o jednoznaczny wykładnię gramatyczną, gdyż w przeciwnym razie same tylko „roboty wodnokanalizacyjne”, które rodzajowo są powszechne, uprawniałyby do uzyskania szczególnej (wcześniejszej) emerytury. Roboty wodnokanalizacyjne nie są wykonywane w szczególnych warunkach, jeżeli nie są wykonywane w głębokich wykopach, a jak wyjaśnił w toku postępowania pierwszoinstancyjnego wnioskodawca, zarówno montaż rurociągów, jak i wszelkie prace przygotowawcze niejednokrotnie odbywały się na powierzchni, co prowadzi do konkluzji, że praca, o której mowa powyżej, nie była świadczona przez ubezpieczonego stale w warunkach, które pozwalają na uznanie jej za zatrudnienie „szczególne”. Tak dokonanej oceny nie zmienia fakt, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył ubezpieczonemu ów okres do stażu szczególnego, albowiem Sąd weryfikując trafność zaskarżonej decyzji jest uprawniony – wbrew twierdzeniom wnioskodawcy – do ponownego, szczegółowego przeanalizowania wszystkich okoliczności faktycznych oraz wyprowadzenia własnych wniosków, które nie zawsze muszą być zbieżne ze stanowiskiem zaprezentowanym przez pozwanego. W omawianej sprawie, Sąd po zapoznaniu się z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz po przeanalizowaniu treści złożonych przez niego wyjaśnień, uznał, że okres jego pracy w Przedsiębiorstwie (...) w W. nie może zostać zaliczony do stażu „szczególno”, albowiem powierzone mu na stanowisku monter instalacji wodno – kanalizacyjnych czynności, nie były wykonywane stale w głębokich wykopach.

Bez znaczenia dla tak dokonanej oceny pozostaje również fakt, że wnioskodawca przedłożył w toku postępowania świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W., albowiem - jak podkreślał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 września 2013 r. (III AUa 310/13, LEX nr 1378578) - o zakwalifikowaniu rodzaju pracy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie decyduje pracodawca. Przyznanie świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez organ rentowy następuje na podstawie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych, które jednak jak każdy dokument urzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. W niniejszej sprawie wzięto pod uwagę powołane wyżej świadectwo pracy, jednakże wskazane w nim okoliczności pracy w szczególnych warunkach podlegały weryfikacji w toku postępowania dowodowego, która ostatecznie doprowadziła Sąd do ustalenia, że okres zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 2 maja 1990 r. do 17 marca 1997 r., nie był okresem zatrudnienia, o którym mowa w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zajmując stanowisko w przedmiocie zwartych w apelacji wniosków dowodowych wskazać jedynie należy, że zgodnie z treścią art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominać nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Powoływane przez stronę nowe fakty i dowody muszą być istotne dla rozstrzygnięcia, a postanawiając o ich

dopuszczeniu sąd winien kierować się okolicznościami konkretnej sprawy. Uregulowanie zawarte w art. 381 k.p.c. nie służy natomiast wykrywaniu i zbieraniu nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych. Prawo do nowości, o którym traktuje powołany przepis rozumieć należy, jako otwarcie się możliwości dowodzenia okoliczności faktycznych wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych. Takiemu rozumieniu powoływanego przepisu prezentowane przez ubezpieczonego stanowisko nie odpowiada, albowiem w ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca mógł zawarte w apelacji wnioski w zakresie dopuszczenia dowodu z zeznań świadków M. D. i J. M., na okoliczność zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w W. w okresie od 2 maja 1990 r. do 17 marca 1997 r. na stanowisku monter instalacji wodno-kanalizacyjnych., złożyć w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Zdaniem instancji odwoławczej powoływanie się przez skarżącego na fakt, że potrzeba dopuszczenia dowodu z zeznań wskazanych w apelacji świadków wyniknęła dopiero po ogłoszeniu niekorzystnego dla niego wyroku Sądu I instancji, nie mieści się w dyspozycji powołanego przepisu art. 381 k.p.c., dlatego też wniosek skarżącego, jako bezprzedmiotowy, nie został przez Sąd uwzględniony. Dowód ten jest również nieprzydatny z tego względu, że sam okres zatrudnienia w (...) nie jest wystarczający do przyznania emerytury w szczególnych warunkach – wynosi on mniej niż 15 lat. Odnośnie okresu pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) skarżący nie wykazał by wykonywał stale i w pełnym wymiarze prace spawacza, czy też prace monterskie w głębokich wykopach.

Reasumując poczynione ustalenia i rozważania, wskazać raz jeszcze należy, że o uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 887), nie zaś przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2010 r., II UK 140/10, LEX nr 786382; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09, LEX nr 577817). W sytuacji zatem ustalenia, że A. S. nie legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym co najmniej 15 lat, nieuprawnionym byłoby przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy, podzielając stanowisko Sądu I instancji i uznając apelację wnioskodawcy za niezasadną, Sąd Apelacyjny oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSA Barbara Mazur